

תשעת הימים, לעצור ולהתבונן

הימים האלה, מלבד זאת שהם ימי אבילות על החורבן, זה גם זמן לחשוב ולהתבונן ולעצור משטף החיים: הדוד, הג"ר אליהו מישקובסקי זצ"ל (ר"י כפר חסידים) היה גר ליד מושב יגור שהיה אנטי אנטי, פעם אחת נסע איתו נהג מתושבי המקום, וכדרכם של נהגים חילוניים שלא רוצים להרגיש את הנחיתות שהרי בסך הכל הם 'בעל עגלה'... אז הם אוהבים להגיד רעיונות ודיבורים להראות שהם שוים משוהו. עכ"פ אותו נהג אומר לדוד, תראה היהדות זה דבר טוב, אל תחשוב שאנחנו נגד. אני מאד אוהב מזה, כי זה דבר נחמד, אבל יש בזה בעיה: הם עוצרים את כל ההתקדמות! הטכנולוגיה מתפתחת בצעדי ענק והעולם נוסע קדימה, והם נשארו עם הר סיני... זה עוצר את ההתקדמות. אי אפשר ככה... והדוד בחכמתו לא ענה לו.

אחרי זה הם נוסעים כבדת דרך ומגיעים לרמזור אדום, והנהג עוצר. או אז אמר לו הדוד, אתה לא יודע שאני ממהר?!... למה אתה עוצר לי באמצע הנסיעה?!... אמר לו הנהג, זה רמזור אדום, אסור להמשיך. מה איכפת לי, אמר הדוד, אבל אני ממהר! אח"כ המשיכו בנסיעה, ושוב הגיעו לרמזור אדום והנהג שוב עצר, והדוד גוער בו וכן ברמזור השלישי... עד שפקעה סבלנותו של הנהג ואמר, תראה: עם כל הכבוד לך שאתה רב, אבל אני מבקש ממך - תרד מהמונית. וכי אתה לא יודע שלהתקדם בנסיעה ברמזור אדום זה פיקוח נפש!?

אמר לו רבי אליהו, כעת תבין, ייתכן שגם היהדות עוצרת משוהו, אבל **להתקדם נגד היהדות - זה פיקוח נפש!**

רש"י אומר בתחילת ויקרא ולמה היו הפסקות משמשות, להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין, ק"ו להדיט הלומד מן ההדיט. בסלבודקא היתה הנהגה מאד מעניינת: הם לא היו מדברים בשטף. הם היו מדברים ונותנים קצת זמן של שקט, בכדי להתבונן. ממשכים, ושוב נותנים עוד זמן. כך נהג המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל, וזו גם היתה ההנהגה של הסבא מסלבודקא, להתבונן בין פרשה לפרשה.

כלומר אני לא אומר פה דרשה, אלא דברים מעשיים! בא, בא, תחשוב רגע על מה שאומרים לך. בבת אחת א"א להכיל את הכל! הקב"ה נותן לנו כל מיני סימני דרך להיעצר משטף החיים. ואחד הזמנים הגדולים זה תשעת הימים להתבונן בחורבן ולחשוב עליו.

ע"י זכירת המוות מנצלים את החיים

חכ"א שליט"א ישב שבעה, ונכנס מרן הרב שך לנחמו. ושאל את מרן הרב שך שאלה מאד מעניינת: בעולם הישיבות תמיד מחנכים אותנו שהזכות הגדולה ביותר - היא לימוד התורה, וכן בברא מזכה אבא, בן שרוצה לזכות את אביו בעלמא דקשוט - הזכות הכי גדולה היא לימוד התורה.

וידוע עוד מהספרים הקדושים שדיני האבילות הולכים לפי חומר הדין: ביום הראשון זה הכי קשה, ואח"כ שלשה ימים, שבעה, ושלושים. ועד י"ב חודש ממשכים עיקרי הדינים. אבל הדינים הכי קשים זה בשבוע הראשון. אז אם כן היה צריך להיות בשביל ברא מזכה אבא, שיגידו לכל בן - תסגור את הדלת ותשב ללמוד בהתמדה ולא תבטל אף רגע! ובמקום זה, באים לניחוח אבליים, כל היום יושבים ומדברים... עוד סיפור על אבא, ועוד סיפור. וגם מה שמותר ללמוד זה רק דברים הרעים, הייתכן?!...!

אמר לו הרב שך, תבין, אין דבר יותר חשוב בעולם מלמוד דף גמרא, ללא ספק, אבל מלמוד דף גמ', אין הרבה סיכויים שכן אדם יתהפך וישתנה. רוצים שהוא יהיה את המוות שבוע שלם, שהוא יזכור שהעוה"ז הוא עולם התמורה ולא חיים פה לנצח, ולא מלווים לו לאדם אלא תורה ומעשים טובים בלבד!

ר' יחזקאל לוינשטיין היה רגיל להביא את דברי הזוהר, אזיל אדם בהאי אלמא, וחשיב דדיליה הוא לדרי דרין. בן אדם מתהלך לו בעולמו ונדמה לו שזה שלו לדורי דורות הוא קנה בכיכול כרטיס של "אזרח ותיק"... הוא מהעולם הזה לא יוצא.

מספרים שהיה תייר אמריקאי אחד שבא אל מרן המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בהתפעלות וסיפר לו, שהיום הוא זכה להיות במקומות הקדושים, בקבר רבי שמעון בר יוחאי, ובקבר רבי יהודה בר אילעאי, ואצל האר"י הקדוש ומרן הבית יו סף...

אמר לו ר' יחזקאל, נו... אתה רואה שגם אלו מתים בסוף? אין אדם שבסוף לא מת. תחשוב עם מה אתה יוצא מהחיים.

נותנים ליתומים שבוע בשביל שיחיו את המוות. אף אחד לא מדבר בשבעה מה אבא אהב לאכול או כמה כסף היה לו בבנק... פתאום כל זה מתגמד, זה לא הנושא בכלל... מה אדם לוקח למעלה? רק תורה ומצוות ומעשים טובים.

אותו הדבר גם בימים אלו, זה ימים של צער על החורבן. בתשעה באב אסור ללמוד מלבד דברים הרעים, ויש דיני אבילות.

אנחנו עוצרים להתבונן, על מה אבדה הארץ, ומה ה' אלוקיך שואל מעמך, למה נעשתה הרעה הזו, זה לא מסתכם רק בלהגיד קינות לצאת ידי חובה. זה זמנים של התבוננות. זמנים שלוקחים מהם הלאה לכל החיים! כל החיים יכולים אח"כ להשתנות!

אם לא מתבוננים - מפסידים את החיים!

שאלנו פעם את מרן ראש הישיבה זיע"א, הרב שך כתב בצוואתו שהוא מבקש מכל תלמידו ומכריו שילמדו אחרי פטירתו לעילו נשמתו משנה אחת או מחשבה אחת של מוסר.

ושאלנו את הר"י, מה עדיף משנה אחת או מחשבת מוסר?... אמר לנו הרה"י, אין כמו משנה אחת. אבל ממשנה אחת אין הרבה סיכויים שאדם יתהפך, וממחשבה אחת של מוסר - כן.

כעת בזמן הזה הקב"ה עצר לנו את זרם החיים, נעצרנו באדום. כל המהות של יהודי - זה שמחה! עבדו את ה' בשמחה, תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה. יהודי - זה יהודי שמח.

ופתאום עוצרים אותו באמצע, משנכנס אב ממעטים בשמחה! מגיעים תשעת הימים, ערב תשעה באב, ותשעה באב עצמו, והכוונה בזה כאומרים בא, תעצור רגע, תחשוב: על מה אבדה הארץ? למה בא החורבן? כמה היה כשהיה בית המקדש... איזה אהבה! איזה השראת השכינה! בשם הגר"א אומרים שבזמן בית המקדש - אפילו יהודי פשוט היה הרבה הרבה יותר מרום מאנשים חשובים של היום. אהבו לעשות מצוות! נהנו מהחיים של קיום תורה ושמחו עם כל דבר של קדושה.

ולעומתם, בעוה"ר, היום, כל מצווה נעשית עם קרעכך... מרגישים שעושים טובה לקדוש ברוך הוא... כ"כ הרבה טובות עושים לקב"ה כל יום. מתפללים, לומדים, במקום להגיד על נפלאותיך וטובותיך שבכל יום עמנו, יגידו על טובות שאנחנו עושים לך...

(כשהיו רוצים להכאיב למרן הרה"י זיע"א היו מזכירים את המושג של מסירות נפש. הרה"י לא אהב לשמוע את זה... כל דבר קטן שעושים היום, כבר קוראים לזה מסירות נפש, למה מסירות נפש?...

פעם באה ישיבה שמאד השקיעו בתלמידים שלהם. אמרתי לראש ישיבה בלי לשים לב, הרה"י! מגיע להם ברכה חזקה, הם מתמסרים לתלמידים במסירות נפש!

הרה"י מאד כאב ממילים אלו ואמר, מסירות נפש!... אני אומר לכולכם - תחזרו לכולל! לא צריך מסירות נפש... תחזרו לכולל ותלמדו כמו בעבר. הם בסך רוצים להקים ישיבה, ולהיות מגיד שיעור או ראש ישיבה וכל הנלווה לזה, והוא יודע שאם הוא לא יתמסר לתלמידים אז לא יהיה לו ישיבה טובה אז הוא מתמסר לזה. אבל מכאן ועד מסירות נפש!...)

זה התחיל עם החורבן, ולאט לאט זה מעמיא עמיא ואזיל, ואם אנחנו לא מתבוננים - אנחנו מפסידים את החיים שלנו.

עוצרים אותנו פעם בשנה, ומצווים אותנו ממעטים בשמחה. תתחיל לחשוב, תתחיל להתבונן ותראה שמששהו קורה! במרוצת החיים - לא כ"כ שמים לב, אבל כעת שיש כל מיני דברים שאסורים, ויש דיני אבילות, זה כמו שבעה, בואו נעצור משטף החיים שלנו ונתבונן. הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל אמר לנו בשם הרב דסלר: יש קינה שאומרים מה היה בצאתי ממצרים, ומה היה בצאתי מירושלים. אומר הרב דסלר - כבוד שמים יכול להתרבות אותו הדבר, אפשר לראות כבוד שמים בין בצאתי ממצרים ובין בצאתי מירושלים, אם אדם זוכה - זה בצאתי ממצרים, ואם לא - זה כמו בצאתי מירושלים. וזה כולם בכלל, וכן כל אדם בפרט, חבל שיצטרכו להגיע לבצאתי מירושלים כשאפשר להגיע לבצאתי ממצרים.

לא תוכל להתעלם! תתבונן!!!

כעת זה הזמן לחשוב ולהתבונן על כל התלאות אשר מצאתנו בזמנים האחרונים עברנו שנה וחצי גדושות! כעת נחתה עלינו ממשלת הזדון, עם החילול ה' הגדול והנורא איך שיהודי לבוש כיפה הולך ומחלל שם שמים ברבים, וכל הגזירות הנוראות: לא רק הכספיות, אלא הגזירות של להשמיד להרוג ולאבד, נגד כל מה ששייך ליהדות, רבנות, דיינות, גיור, ככל הגויים בית ישראל.

וכשעם ישראל בלי זכויות אז כולנו בסכנה. יש מאמר נפלא של הגרא"ל מאלין זצ"ל שכתב בשנחאי, ובו מבואר שהשואה באה בגלל ההשכלה הארורה, שעשתה שמות גם בבית המדרש, ומעטה תורה וירא"ש וכשאין זכויות לעם ישראל מתחילות הגזירות הקשות. הרה"י היה רגיל להזכיר לפני בין הזמנים את הרמב"ם בפי המשניות, עת לעשות לה' הפרו תורתך. לפעמים הקב"ה רוצה להביא גזירות לא טובות על עם ישראל, עת לעשות לה'. אבל אי אפשר כיון שיושבים ולומדים. מה הוא עושה? הפרו תורתך, הוא עושה דבר שיגרום שכבר לא ילמדו, ואז הוא יכול לעשות עת לעשות לה', את הגזירות הרעות. (ולכן אמר שבבין הזמנים שלא לומדים כרגיל, אז מתרחשים האסונות גם לבני ישיבה).

וראינו את זה!... הגיעה הקורונה, והרבה חללים הפילה. לא למדו אותו הדבר, והיו הרבה חלושי הדעת שנפלטו לגמרי מהמסגרת והיו נתונים באותם ימים עם החברה הרעה ודברים רעים. וגם החלק שנשארו, עדיין נשארו עם כל מיני דברים שהיו, שמכורח המציאות הרשו כל מיני דברים וכעת קשה להיפרד מזה.

ורואים: כשהיה הפרו תורתך, הגיעה עת לעשות לה'. ועלינו להתבונן: אנחנו עוורים?... אנחנו רואים כ"כ הרבה צרות, דבר רודף דבר, שנה שלימה של קורונה, אחרי ניסים ונפלאות נעצרה הקורונה ב"ה, הגיע ל"ג בעומר, קיבלנו את האסון במירון, אצל רבי שמעון... בקדשי הקדשים... יהודים שבאו להתפלל... רק לאחר שבועיים, בשבועות, חג מתן תורה, היארצייט של הבעל שם טוב, קיבלנו את האסון של קרלין... כזה אסון מחריד. אחר כך במיאמי, כ"כ הרבה הרוגים יהודים. ואנחנו עומדים רגועים מן הצד, מה כל זה נוגע אלי?...)

והרה"י הרי צעק מנהמת לבו: כשאנחנו קוראים את הגמ' במועד קטן (כו, א) שהזכרנו רבות: אמרו ליה ליהויקים כתב ירמיהו ספר קינות. אמר, מה כתיב ביה? אמרו לו איכה ישיבה בדד. אמר להו, אנא מלכא!

מה איכפת לי, שהיא תשב בדד... אני יושב בארמון המלוכה. מה עוד כתוב בה? בכו תבכה בלילה, אנא מלכא! שהיא תבכה אני מחייך. מה עוד כתוב בה? גלתה יהודה מעוני, הוא נשאר אדיש... שהיא תלך בגלות, אני בארמון. דרכי ציון שוממות - אנא מלכא! וכשהמשיכו שכתוב היו צריה לראש! אתה כבר לא תהיה מלך! מה!...! מאן אמרה? קדר כל אזכרות שבה ושרף. אנחנו שומעים את דברי יהויקים ומתמלאים עליו ברגשי בוז, והרי אתה מושחת! לאיזה שפלות בן אדם יכול להגיע.

ואיך אנחנו??? ואיך אנחנו???... יפול מצדך אלף, ורובה מימינך, אליך לא יגש! אני בסדר.... שומעים כל כך הרבה אסונות, כל כך הרבה דברים, בא תתעורר! לא עביד קב"ה דינא בלא דינא, הקב"ה לא עושה משפט בלי לדון תחילה. הוא רוצה משהו מאיתנו, ואנחנו לא זזים כלום, נשארים אותו הדבר. מה אתה צריך שיעשו עוד? בשמים כבר מדברים איתנו בכל לשון!!!

הרה"י ר' שמואל רוזובסקי זצ"ל מביא מדרש שכתוב רשעים בחייהם קרויים מתים. תדע לך, הוא קם בבוקר - ולא אומר יוצר אור. הוא הולך לישון ולא אומר המעריב ערבים.

אומר ר' שמואל, אתה רואה כאלו תופעות, שמש! פרוז'קטור אדיר שמאיר בבת אחת חצי כדור הארץ! ואתה לא מתפעל... פתאום השמש שוקעת ונהיה חושך, אז מה?... שום דבר לא מדבר אליך! זה כמו אחד שתעביר אותו ליד בורסה בבנין ענק רב קומות ויפה תואר, וליד זה יש רפת פרות... מזבלה גדולה, והוא לא שם לב להבדל ביניהם... אז רשעים בחייהם קרויים מתים. אתה לא שם לב! אתה לא רואה!...! תתבונן! הבריאה מדברת אליך! השמים מספרים כבוד קל ומעשה ידיו מגיד הרקיע.

כעת כבר אומרים שוב שהגניף ממשיך לסכן הרבה אנשים. לפני השואה היה להם הרבה סימנים, אבל היה להם טוב. הם לא חלמו על מה שיקרה. מי שהזדרז ועלה לארץ - הוא הציל את החיים שלו.

ומי שאמר - אל תבנה, יהיה טוב... הוא באמת עלה לעולם שכולו טוב, אבל שמה, לא פה....

רק לימוד התורה יכול להציל

ופה אנו ניגשים למחשבה שניה:

המסילת ישרים (פיי"ט) כותב, ואל יאמר האדם, מי אני ומה אני ספון שאתפלל על הגלות וירושלים, המפני תפילתי יתקבצו הגליות וישובו ישראל למקומן!! תשובתו בצידו, שהרי לפיכך נברא האדם יחידי, כדי שכל אחד יאמר בשבילי נברא העולם.

יצא מכתב של מרן רה"י הגרי"ג אידלשטיין שליט"א ועמו מרן שה"ת הגר"ח"ק שליט"א.

"שהמצב הוא שזקוקים אנו להרבות זכויות, באשר סכנה גדולה מרחפת על קיום יסודות התורה הקדושה בארה"ק, ובלי זכות התורה מי יודע מה יהיה, וכשיש פחות עוסקים בתורה חסרה הזכות לכל עם ישראל, והדרך היחידה להעביר את הגזירות היא רק ע"י קבלת עול תורה ברציפות ובלי שום הפסקות גם בבין הזמנים!"

אנחנו חושבים עוד אחד שלומד, פחות אחד... מה זה כ"כ משנה, אבל אם ככה כ"א יחשוב, אז אנחנו ממשיכים את הצרות על עצמנו.

וממשיגים גדו"י במכתבם: **"לכן כל אחד יראה לסדר לעצמו סדרי לימוד, בזמנים קבועים, ובמקום קבוע, וללמוד דבר קבוע, וכדאי שלכה"פ בחלק מהיום יהא הלימוד בחברותא. ועל ידי זה להמשיך את הדבקות בתורה גם בימי בין הזמנים.**

ויש לזוהר מאד שלא לצאת לטיולים מלבד במסגרת הישיבה או המשפחה, כי יש בזה סכנה לגוף ולנפש, וכבר היו הרבה אסונות מחמת הטיולים רח"ל, ואמנם יש צורך במנוחה, אך לא בפריקת עול תורה, כי זה דבר חמור מאד!"

לנו זה נראה רחוק. אבל להתווכח עם גדולי ישראל - אין לך שוטה גדול מזה! זה ידע רק קרח, ובסוף נבלע באדמה. אם גדו"י אומרים אז בא נחשוב לרגע, ונתבונן.

יש לי ידיד בעיר טבריה, הוא סיפר לי, שהיה אצלם בטבריה ראש עיר רשע מרושע. הוא היה פרא אדם, ומטורף... והוא עשה צרות לדתיים ולישיבות בלי סוף. באנו למרן הרה"י הג"ר גרשון אדלשטיין, ושאלנו אותו מה עושים כנגד פני הרעה, האם לעשות מחאות והפגנות או משהו אחר. אמר לנו - שום דבר. רק תרבו בלימוד התורה, כמה שיותר תלמדו - הוא יירד.

וממשיך ומספר: אנחנו לא מתחכמים ועשינו מבצע, כל אברך שיגמור את מסכת שבת או הלכות שבת, יקבל אלף שקל, מאתיים מתוכם הצליחו! והשגנו מאתיים אלף שקל. ואותו ראש העיר כבר מזמן מזמן לא שמה... אפילו הבג"ץ פסל אותו והדיחו מכסאו, ולמה? בגלל הדף גמ'. ובסוף שבוע שעבר עשו עצרת הודאה גדולה בהשתתפות כחמש מאות אברכים תושבי העיר.

לפעמים אנחנו צריכים פשוט להאמין. יש בורא עולם ויש מנהיג לבריא, ודף גמ' זה דף גמ', אם דף גמ' של טבריה יכול לעצור את הצרות של טבריה, אז דף גמ' של כלל ישראל לא יוכל לעצור את ההיטלרים הרוחניים, את שונאי הדת החדשים שעלו לשלטון!! החזו"א היה אומר, כל זמן שהיה את עמל התורה של ר' שמעון שקוף ור' ברוך בער, היטלר לא יכל לעשות כלום, הוא כבר היה בשלטון כמה שנים קודם לכן, ומשנתו היתה סדורה לו, הוא גם חיבר ספר, אך הוא לא יכל לעשות כלום, כי התורה אסרה אותו בזיקים. גדולי ישראל כתבו במפורש, צריכים ללמוד בצורה מסודרת גם בבין הזמנים, זה לא משחק ילדים... וכי אנו רוצים לשחק עם החיים של כלל ישראל!! רואים שהקב"ה מדבר אלינו. עד כדי כך להיות אטום לב!...

במהרש"א כתוב על הגמ' בשבת (ק"ט, א) **לא חרבה ירושלים אלא בשביל שביטלו בה תינוקות של בית רבן, כותב המהרש"א, "הוא מצוי בכל קהילה, גם בחורים מבטלן רוב הימים בבין הזמנים והולכים ברחובות בביטולים וטיולים"**.

כתוב בחזו"ל כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו. דהיינו, כשלא נבנה כי אנחנו מחריבים אותו, בין הזמנים נועד לתפקיד שלו, לנוח ולהחליף כוחות. אבל לא בשביל שתתחיל להיות "עונת הטיולים", לא זו המטרה, ולא בשביל זה זה ניתן.

תורה עם עמל התורה

המשגיח ר' מאיר חדש, היה אומר: כתוב בחזו"ל שיש ג' פעמים איכה. איכה אשא לבדי טרחכם משאכם וריבכם. איכה ישבה בדד. ואיכה היתה לזונה קריה נאמנה.

והשאלה נשאלת: איכה היתה לזונה קריה נאמנה - זה החטא. איכה ישבה בדד - זה העונש. מה הקשר של איכה אשא לבדי טרחכם ומשאכם וריבכם?

אומר ע"ז רבי מאיר חדש, ההמשך של הפסוקים הוא, שמשוה הציע למנות אנשים חכמים ואשימם בראשיכם. "ותענו אותי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות", אומר רש"י: חלטתם את הדבר להנאתכם, היה לכם להשיב: רבינו משה! ממי נאה ללמוד, ממך או מתלמידך? לא ממך שנצטערת עליה?!

אמר המשגיח ר' מאיר: כששואלים האם ללמוד תורה ממשו רבינו או מאדם אחר, פשוט שממשה רבינו! הרי משה קיבל תורה מסיני, הוא שמע מפי הגבורה, הוא גדול הדור... חסר סיבות?!!...

אבל רש"י כותב, לא ממך שנצטערת עליה?! זה היה החורבן. איפה משה רבינו ראה חורבן? **בכך שלא יודעים להעריך את עמל התורה.**

יכולים להיות שני בחורים מצויינים, שניהם אותו הדבר. רק שאחד עושה את זה ע"י כישרון, והשני עם עמל. כותב הרב אברמסקי בספרו "חזון יחזקאל" על פסחים, על המבואר שם דמ"ו עליונים למטה ותחתונים למעלה. אחד הוא בעל כישרון, והשני הוא עמל, ויתכן וזה שעמל - הוא פחות יודע ללמוד. אבל בשמים, העמל למעלה, והשני למטה. אמנם אנחנו רגילים להסתכל על תוצאות. אבל בשמים - זה לא ככה!

ממי נאה ללמוד? ממי שנצטער עליה! וכשלא יודעים להעריך את זה - מפה מתחיל החורבן, שלא יודעים להעריך את עמל התורה.

וגדולה מזו אמר ר' ברוך בער זצ"ל, **שאינו זה דין נוסף של עמל התורה, אלא החפצא של תורה - זה עם עמל, ובלו עמל חסר בתורה.** כל סגולות התורה נאמרו על עמלה כתב החזו"א באגרותיו. תורה זה עמל.

ידוע שפעם אמרו לר' ברוך בער איזה קושיא עצומה, ועל אתר הוא השיב תירוץ. ואח"כ הוא התחיל להאשים את עצמו, איך דיברתי ככה, כלאחר יד, ואז הוא חשב שוב על הקושיא, וחשב והתאמץ עד שאגלי זיעה נטפו ממצחו, ולאחר מאמץ של חצי שעה! הוא אמר ברוך ה' התחלתי להבין, ואז הוא חזר על אותו התירוץ מילה במילה!!! שאלו אותו הרי זה אותו תירוץ! אמר, אבל כעת זה עם עמל זה אמיתי.

סיפר לי הגאון ר' נתן זכובסקי שליט"א, אמא שלו היא בת של רבי פסח פרוסקין מקוברין זצ"ל והוא סיפר, שהאושר הכי גדול אצל הסבא, זה לקחת רמב"ם קשה עם קושיא טובה של הראב"ד וכיוצא ב, לרדת לעומק דעתו וללמוד אותו בעיון ולפרשו כהלכה.

במשך היום היו שם הרבה בחורים ודיברו בלימוד, ובאו גם לסבתא לצורכים הגשמיים. אבל בשעות המאוחרות 11, 12, כשכבר כולם הלכו לישון ועזבו את הבית - סבא היה סוגר את הדלת, לוקח את הרמב"ם הגדול ומתחיל ללמוד, ושוכח עולם ומלואו. כעבור שעה וחצי שמעו צעקות בבית - ציפורה!!! ציפורה!!! ציפורה, קומי! יש לי בשורה טובה בשבילך!!!... והיא פותחת עיניים, מה הבשורה? היא שואלת. יש לי פשט ברמב"ם!!! עונה ר' פסח. פסחקה, כמה זמן אתה חושב על הרמב"ם? שעה וחצי! רק שעה וחצי? זה לא פשט אמיתי, לתרץ רמב"ם צריך לעמול יותר... אני לא רוצה לשמוע, אני חוזרת לישון... הוא מספר, בשעה 5 לפנות בוקר היו כאלו צעקות שכל קוברין יכלו לשמוע... ציפורה! השעה כבר חמש!!! אני כל הזמן יושב על הרמב"ם, יש לי כעת פשט אמת לאמיתה של תורה! והיא היתה אומרת בשמחה, או! זה פשט טוב. ואז היא היתה קמה והם היו יחד שמחים ומאשרים. וזה היה כמעט דבר יום ביומו.

ואני לתומי, שאלתי את הג"ר נתן, תראה, הרי כל הזמן דיברו בחברון על בין אדם לחבירו, סבתא היתה כל כך עייפה, היא כל כך השקיעה, למה הוא מעיר אותה באמצע הלילה? זה מה שחסר לה?... איפה הבין אדם לחבירו?...

ר' נתן הסתכל עלי בתימהון, עד כדי כך שמאד התביישתי... תתאר לך, הוא אומר, שלאמא שלי לא היו ילדים הרבה שנים. ופעם אחת התקשרו להודיע באחד וחצי בלילה שנוולד לה ילד. וסבא היה אומר, טוב, עכשיו היא ישנה, אני יחכה לבוקר... הרי היא לא היתה סולחת לו כל החיים! כזו בשורה אתה לא מבשר לי באמצע הלילה!! כמה אני מחכה לזה!... ונניח שאח"כ התברר שזה טעות, ובשעה 5 בבוקר הודיעו שזה נכון, אז פשוט שהוא היה מעיר אותה עוד פעם, מה השאלה בכלל... המשיד ר' נתן ואמר, אין לך מושג איזה הנאה היתה פעם מכל שטיקל תורה ומעמל התורה!

ברגע ובן אדם מגיע לעמל התורה - זה עוצר. תורה מגנא ומצלל. תורה בלי עמל זה לא תורה, והיא לא מגנא ומצלל.

איך נפרדים מהבית מדרש

ב"ה זכינו ובשבת האחרונה היה כזה שטייגען גדול, כזו הצלחה סוחפת, איזה אש בערה פה בישיבה, וכעת הולכים שוב להבעיר את האש הזו ביתר שאת וביתר עוז! כולנו חייבים להשתתף בזה! אם יהיו כאלו משתמטים פה ושם זה סכנה, כי זה גורר עוד ועוד, כמו מחלה מדבקת.

אחד מיסודות סלבודקא, לימד אותנו המשגיח שלנו רבי מאיר חדש זצ"ל, בכל השערים בבית המקדש היה להם שם, ע"ש השימוש שלהם, שער העצים, שער הקרבן וכו'. מלבד ב' שערים שהיו על שם אנשים, שער יכניה ושער ניקנור. ניקנור - משום שנעשו ניסים לדלתותיו, איך שהוא מסר נפשו עליהם, ושער יכניה, למה נקרא על שמו?

שמו?

ומבואר בחז"ל, שכשיצאו בגלות החרש והמסגר, בא יכניה להיפרד מבית המקדש ולהגיד שלום. חז"ל כ"כ התפעלו והשגיבו את זה שהוא יודע להיפרד, לכך נקרא שמו שער יכניה.

צריך לדעת איך נפרדים מהבית מדרש. אי אפשר ככה לברוח באמצע... תארו לכם חתן שיבא לשבת אצל השווער, ופתאום באמצע הוא יגיד, כבר מספיק, שלום... אני חוזר הביתה, הרי זו הנהגה של חוסר דרך ארץ וחוסר דעה.

ובכלל, צריך לדעת מה זה בין הזמנים: הגי"ר חיים גריינימן זצ"ל היה אומר, שבין הזמנים בשה"כ אין את התירוץ של בין הסדרים... אין סדר, אתה יכול ללמוד כל היום ללא הפסקה.

כתוב בהקדמה ללב אליהו, מהגי"ר אליהו, שכתוב בטהרות - כל שבים - טהור, דהיינו כל החיות שיש בים - טהורים, חוץ מכלב הים, שהוא טמא. ולמה? כיון שכשבאים לצוד אותו הוא לחוץ ובורח ליבשה. גם אם הוא היה עשרים שנה בים, אם פעם אחת כשבאים לצוד אותו הוא בורח ליבשה - אז הים זה לא הבית שלו, לא בורחים מהבית!...

איך עוזבים בית מדרש?... איך סלבודקא למדה... איך היה נקרא בין הזמנים אצל ר' אייזיק שר? "כי גרשוני מהסתפח בנחלת ה'". זה צו גירוש! אף א' לא רץ לצו גירוש, כמה שאפשר יותר לאחר את זה. באים, אחרי תפילת ותיקין, אחרי הסיום, נותנים נשיקה לבית מדרש. נשיקה לדף גמרא, משירים כמה דמעות חמות... ואז - עוזבים את הבית מדרש, זה שער יכניה!

קיבלנו מרבתינו, כשמשה רבינו בקש לראות את פני ה', אמר לו הקב"ה, כשרציתי (בסנה) אתה לא רצית, עכשיו שאתה רוצה - אני לא רוצה.

הרי בחז"ל כתוב שמושה קיבל ע"ז שר, בשכר אשר ירא מהביט אל האלוקים זכה משה וקרן עור פניו, אז רואים שזה היה דבר טוב שמושה נמנע מלהביט בסנה.

כתוב בספרים שזה לא עונש, אלא יש זמן של עת רצון, ובעת רצון - אפשר לפעול יותר. וכשעברה השעת רצון - זה עת רגילה. כל אחד יודע שיש בשמים זמנים של "עת רצון", אם תפסת את העת רצון - הצלחת.

לפעמים יש גביר שקרה לו נס, אז המקבץ נדבת הראשון שידפוק

יקבל סכום ענק. לא משנה מי הוא. אך כעבור שעה, יקבלו בקושי דולרים בודדים. ולמה? כי אז זה היה עת רצון.

כשרציתי - זה היה עת רצון ולא רצית. אמנם אתה לא אשם, אבל כבר עברה השעה.

יש עת רצון להראות לגמרא, אני אוהב אותך, להראות לשיבה - אני אוהב אותך וקשור אלייך, אני קשור לבית מדרש, לבית מקדש מעט! יש כיסוי לתפילה שלי שאני מתפלל ג"פ ביום - שייבנה בית המקדש במהרה! ואני מיד מצמיד לזה - "ותן חלקנו בתורתך". פתחו לי שערי אורה, והכל ייפתח.

מאיפה הכל מתחיל? אם נחשוב - נבין, שהכל מתחיל בגלל שלא לומדים מוסר, כמה שינסו להתחמק מהמילה הפשוטה הזו בת 4 אותיות מ-ו-ס-ר-!... נצרה כי היא חייך! וכן מה שאמר הרה"י, כמה דקות ביום של חשבון הנפש.

וכבר אמר מרן רה"י הגר"ג אדלשטיין שליט"א, **שמוסר זה לא מותרות, רק פיקוח נפש!**

מה אני עושה, מה אני הולך לעשות, לחשוב שכר עבירה כנגד הפסדה, כי אם יצאה מחשבון, ומהו חשבון, בואו נחשוב חשבוננו של עולם, לחשוב כמה אני יכול להרוויח מלהישאר עד הסוף וללמוד הרבה יותר בהתמדה. שתהיה אש כזו גדולה אש של תורה, שתתפשט כמו בשדה קוצים, הלא כל דברי כאש נאם ה'. לאש הזו אנו מחכים!!!

קעת זה שעת רצון! הקב"ה כביכול כ"כ בוכה, עצוב לו! אם אחד יראה את אבא שלו בוכה ולא משנה על מה, אז אם הוא יכול לעזור לו - הוא יעשה כל שביכלתו!!! מה יכול לשמח את הקב"ה? אין לו אלא ד"א של הלכה בלבד! תראה לקב"ה איך שהבנים שלו אוהבים אותו ואוהבים את תורתו הקדושה.

בואו נבנה סוף זמן טוב, ומצוה גוררת מצוה, ויהי לנו בין הזמנים טוב, ונשמע לגדולי ישראל, והתורה הזו תבטל את כל הגזירות הקשות שמעמידות אותנו בנסיין.

אבל עצם הקבלת עול תורה - לבד, כבר יכולה להביא לזה שייבנה ביהמ"ק במהרה בימינו, ותשעה באב ייהפך לנו ליום ששון ושמחה, והלואי ונזכה - בידנו היא!

בס"ד עלה בידנו בתקופה האחרונה להרחיב את ההפצה למקומות רבים

ע"מ שנוכל להמשיך לעמוד בכך ולהגדיל יותר אנו זקוקים לתרומות נוספות

ע"כ בקשתינו לכל הנהנים מהגליון ליטול חלק בהדפסת והפצת הגליון כפי המופיע למטה

בברכת התורה המערכת

לע"נ

מרת לטיפה בת לולו ע"ה

נלבי"ע ז' מנחם אב

תנצב"ה

לרפואת

האשה הצדקנית

מרת דבורה בת שושנה רייזל

לרפוי"ש בתוך שאר חולי ישראל

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com